

PROFIELSCHETS RAAD VAN COMMISSARISSEN

Aan de Raad van Commissarissen, en dus ook een lid van de Raad, kunnen eisen worden gesteld die zich laten vertalen in een profielschets. Hieronder is een profielschets beschreven, die kan worden gebruikt bij de recrutering van leden voor een Raad van Commissarissen.

In de profielschets worden de verschillende onderdelen opgesomd en kort toegelicht.

1. Onafhankelijkheid

Kenmerk van de Raad van Commissarissen is dat men in staat moet zijn kritisch-afstandelijk op te treden. Met name voor het kunnen vervullen van een kritische rol is onafhankelijkheid een eerste vereiste.

Onafhankelijkheid vertaalt zich in:

- Onafhankelijkheid ten opzichte van de bestuurder. Een kritische opstelling jegens de bestuurder houdt in dat de Raad van Commissarissen zonder blokkades moet kunnen optreden. Blokkades kunnen ontstaan doordat er nauwe relaties bestaan tussen de leden van de Raad van Commissarissen buiten de organisatie om. Zo moet worden voorkomen dat de leden van de Raad van Commissarissen in hun dagelijkse werk met de bestuurder te maken krijgen in een toezichthoudende rol. Onafhankelijkheid vertaalt zich ook in de benoemingsprocedure waarin de bestuurder geen doorslaggevende stem kan hebben. Afhankelijkheid van de bestuurder vermindert het kritisch vermogen.
- Onafhankelijkheid ten opzichte van de organisatie. De Raad van Commissarissen heeft tot taak toe te zien op het reilen en zeilen van de organisatie als geheel. Persoonlijke of zakelijke betrokkenheid van de leden van de Raad van Commissarissen bij de organisatie verdraagt zich moeilijk met een kritische en onafhankelijke opstelling. Hetzelfde geldt voor afhankelijkheidsrelaties die kunnen ontstaan door de beloning van de leden van de Raad van Commissarissen.
- Onafhankelijkheid ten opzichte van elkaar. In een Raad van Commissarissen moet geen ruimte worden gegeven aan "vriendjespolitiek". De leden van de Raad van Commissarissen moeten van elkaar onafhankelijk zijn in hun functioneren. Al te nauwe relaties tussen de leden van de Raad van Commissarissen zijn daarom minder gewenst.
- Onafhankelijkheid van deelbelangen. De Raad van Commissarissen ziet toe op het functioneren van de organisatie als geheel. De Raad vormt geen orgaan dat dient ter behartiging van de belangen van groepen betrokken bij de volkshuisvesting. In die zin is de Raad van Commissarissen niet specifiek gericht op de belangen van de huurders, de gemeenten of de medewerkers. Uiteraard zullen die belangen worden meegewogen in de beoordeling van zaken die aan de Raad van Commissarissen worden voorgelegd, maar geen van de deelbelangen op zich is per definitie doorslaggevend.

2. Collegiaal functioneren

De Raad van Commissarissen is een collegiaal functionerend orgaan. Het als eenheid optreden door de Raad van Commissarissen heeft een aantal kenmerkende gevolgen voor het profiel van de Raad van Commissarissen:

- Besluiten worden zoveel mogelijk in consensus genomen. Lukt dit niet dan beslist de meerderheid. Dit standpunt wordt als de beslissing van de Raad van Commissarissen naar buiten gebracht. De leden van de Raad van Commissarissen komen niet met minderheidsstandpunten en zullen zich moeten neerleggen bij het meerderheidsbesluit. Er moet derhalve een bereidheid bestaan om eigen opvattingen uiteindelijk te laten varen voor het collegiale standpunt (welke indien nodig ook moet worden verdedigd).
- De inzet van discussies in de Raad van Commissarissen is niet het krijgen van gelijk of het hoog houden van eigen opvattingen of deelbelangen, maar het bereiken van een gezamenlijk standpunt. In het kader van deze profielschets houdt dit in dat weliswaar leden nodig zijn met opvattingen en meningen, doch wel met de intentie om dit in overleg te ruilen voor een betere of door de meerderheid gedragen opvatting. Een flexibele instelling en sociale vaardigheid zijn dus nodig voor de leden van de Raad van Commissarissen.

3. Kritisch

In het verlengde van de onafhankelijkheid mag van de Raad van Commissarissen een kritische opstelling worden verwacht. Hiervoor is het nodig dat binnen de Raad van Commissarissen voldoende kennis, ervaring en kwaliteit aanwezig is om deze kritische rol waar te kunnen maken. Vastgesteld zal moeten worden op welke deelterreinen dit vooral geldt. Daarbij hoeft de kennis en ervaring binnen de Raad van Commissarissen niet evenredig of groter te zijn dan in de organisatie, wel moet tegenspel kunnen worden geboden. In ieder geval zal binnen de Raad van Commissarissen voldoende kennis en ervaring met de volkshuisvesting aanwezig moeten zijn. Hetzelfde geldt voor zicht op sociale en economische ontwikkelingen in het werkgebied. De combinatie van deze kennis en ervaring leidt er toe dat de Raad van Commissarissen in staat is om de doelstelling van de organisatie te bewaken. Om de toezichthoudende rol te kunnen vervullen, is het nodig dat binnen de Raad van Commissarissen voldoende kennis en inzicht bestaat om de besluiten van de bestuurder te beoordelen. In ieder geval omvat dit naast volkshuisvestelijke kennis een behoorlijke dosis financieel-economisch inzicht. Op overige aandachtsgebieden (juridisch, organisatie, personeel etc.) zal de Raad van Commissarissen over een dusdanige kennis moeten beschikken dat op niveau kan worden meegedacht met de bestuurder.

4. Afstandelijkheid

De kritisch-afstandelijke houding van een Raad van Commissarissen houdt in dat afstand wordt gehouden van de dagelijkse gang van zaken in de corporatie. Dit houdt in dat:

- De leden van de Raad van Commissarissen niet primair interesse (en dus aandacht) hebben voor uitvoeringszaken als de projecten, het uitvoeren van onderhoudsplannen, de woningtoewijzing, de financiering van de onderneming, het automatiseringssysteem of het personeelsbeheer.
- Gerespecteerd wordt dat de bevoegdheden primair bij de bestuurder liggen, dit vereist terughoudendheid. De leden van de Raad van Commissarissen hebben niet de instelling alles te willen weten, alles te willen zien en overal over mee te willen praten. Waar de bestuurder bevoegd is, heeft de Raad van Commissarissen een toezichthoudende taak en op verzoek een adviserende functie.

5. Netwerken

De leden van de Raad van Commissarissen hebben niet hun hoofdtaak binnen de corporatie, maar maken deel uit van andere relevante verbanden. Hierdoor brengen de leden van de Raad van Commissarissen relaties in en bouwt de corporatie een relevant netwerk op. Voorkomen moet worden dat de Raad van Commissarissen eenzijdig wordt samengesteld en dat een deel van de relaties met de buitenwereld structureel ondervertegenwoordigd is.

6. Maatschappelijke betrokkenheid

Gezien de doelstelling van een corporatie dient van leden van de Raad van Commissarissen een duidelijk maatschappelijke betrokkenheid te worden verwacht. Hiermee kan enig tegenwicht worden geboden ten opzichte van een meer op zakelijkheid ingestelde professionele bestuurder. Maatschappelijke betrokkenheid kan worden afgeleid uit andere functies die een kandidaat/commissaris (heeft) bekleed(t), bijvoorbeeld in maatschappelijke organisaties.

7. Functie-eisen

De raad als geheel dient de disciplines te bezitten die voor het toezicht houden op de corporatie noodzakelijk zijn. Gelet op de ontwikkelingen die gaande zijn in de volkshuisvesting dient in elk geval de volgende kennis/expertise aanwezig te zijn binnen de raad van commissarissen:

- ervaring met organisatorische en bestuurlijke processen
- volkshuisvestelijke kennis
- voldoende financiële en economische kennis om een goed oordeel te vellen over de financiële stukken zoals begrotingen en jaarrekeningen
- kennis van vastgoed en vastgoedbeleid
- ondernemerschap: strategische beleidsvorming, marketing en toepassingen ICT
- kennis van de zorg/-zorginstellingen.

Aanvullend op deze kennis/expertise dient de voorzitter ook nog de volgende vaardigheden/kennisgebieden te bezitten:

- ervaring met leidinggeven
- goede communicatieve en sociale vaardigheden
- ervaring met personeelsbeleid (functioneringsgesprekken, beoordelingsgesprekken)
- kan de woningcorporatie vertegenwoordigen.

Daarnaast gelden een aantal algemene criteria voor de raad als geheel en voor individuele leden van de raad:

- de raad is qua samenstelling evenwichtig opgebouwd qua leeftijd, man/vrouw, deelnemend aan arbeidsproces/teruggetreden etc.
- de meerderheid van de raad bestaat uit leden die geen bestuursfunctie bij Wonen Noordwest Friesland in het verleden hebben vervuld
- representativiteit
- gevoel voor verhoudingen
- voldoende tijd beschikbaar om rol toezichthouder te vervullen.

Aangepast: december 2007